

17.12.2020

1/3

YRITYSTUKINEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO

Yleisavustukset valtakunnallisten ja kansainvälisten taide- ja kulttuurifestivaalien toimintaan

1. Lausuntopyyntö ja tuen kuvaus

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt 30.11.2020 päivätyllä lausuntopyynnöllä yritystukineuvottelukunnalta lausuntoa siitä, täyttääkö tukitoimenpide *yleisavustukset valtakunnallisten ja kansainvälisten taide- ja kulttuurifestivaalien toimintaan* Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit ja siitä, mitä valtiontukisääntöjen mukaista menettelyä tukitoimenpiteen osalta tulisi noudattaa (lausuntopyyntö liitteenä).

Tuen tavoitteet ja sisältö

Avustus on tarkoitettu Suomessa järjestettävien valtakunnallisesti merkittävien taide- ja kulttuurifestivaalien vakiintuneeseen ja säännölliseen toimintaan, jolla on laaja-alainen kulttuuripoliittinen merkittävyys, merkittävyyttä festivaalialan kehittämisessä ja ympärivuotiset toiminnan resurssit. Avustus myönnetään yleisavustuksena ja se on tarkoitettu hakijan vuotuisen festivaalitoimintaan. Avustusta voivat hakea oikeuskelpoiset yhteisöt ja säätiöt, eikä sitä myönnetä yksityishenkilöille.

Avustuksen tavoite on edistää pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman toimeenpanoa taiteen ja kulttuurin toimialoilla sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripoliittikan strategian 2025 ja vuoden 2021 valtion talousarvion tavoitteita:

- Luova työ ja tuotanto: taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon ja jakelun muodot monipuolistuvat.
- Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin: osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa ovat kaventuneet.
- Kulttuurin perusta ja elinvoimaisuus: kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen.

Lisäksi avustuksella edistetään opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän laatiman taide- ja kulttuurifestivaalien toimintaohjelman 2017-2025 tavoitteita vahvistaa festivaalien asemaa taide- ja kulttuuripoliitii-

kassa, kestävää kehitystä, kansainvälistymistä ja osaamista, tietoperustaa ja yhteistyötä. Suunniteltu kokonaismääräraha tukiohjelmaan on noin kaksi miljoonaa euroa. Tukiohjelman on tarkoitus olla voimassa toistaiseksi.

Ennakkoarviointi

2.1 EU:n lainsäädännön mukaisten valtiontuen edellytysten täyttyminen

Tukitoimenpiteen voidaan arvioida täyttävän Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit. Komission tiedonannossa valtiontuen käsitteestä on todettu, että kulttuuriin tai kulttuuriperinnön edistämiseen liittyvä toiminta, joka rahoitetaan pääasiassa kävijä- tai käyttäjämaksuilla tai muunlaisin kaupallisin keinoin, on luonteeltaan taloudellista toimintaa.¹ Lausuntopyynnön mukaan kyseessä on pääasiassa kaupallisin keinoin rahoitettavasta toiminnasta, jolloin voidaan katsoa, että tuki myönnetään taloudelliseen toimintaan. Tuki myönnetään valtion varoista ja sen myöntää valtio. Lausuntopyynnön mukaan avustukset ovat harkinnanvaraisia, joten näin ollen tukitoimenpide on luonteeltaan valikoiva. Tukitoimenpiteen voidaan myös katsoa vaikuttavan tai uhkaavan vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tai kilpailuun. Komissio on katsonut, että rahoitus, joka myönnetään suurille ja kuuluisille, laajasti kotiseutunsa ulkopuolella markkinoiduille kulttuuri-instituutioille ja tapahtumille, voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.²

2.2 Valtiontukea koskeva menettelytapa

Lausuntopyynnön mukaan tukitoimenpiteeseen soveltuu yleinen ryhmäpoikkeusasetus (*komission asetus EU 651/2014 muutoksineen*, jäljempänä RPA). Avustusta voidaan myöntää ryhmäpoikkeusasetuksen 53 artiklan mukaiseen kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen.

RPA:n 53 artiklan nojalla voidaan myöntää tukea kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen edellyttäen, että tukitoimenpide täyttää asetuksen I luvun yleiset edellytykset ja kyseisen artiklan erityiset edellytykset. RPA:n 53 artiklan mukaan tuetun osan on kuuluttava 53 artiklan 2 kohdan mukaisiin kulttuuritarkoituksiin ja -toimintoihin. Kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämisen tukikelpoiset kustannukset eritellään RPA:n 53 artiklan 4 ja 5 kohdassa. Kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen myönnettävää tukea koskevat määritelmät sisältyvät RPA:n 2 artiklan 140-142 kohtiin.

Kun avustukseen sovelletaan RPA:ta, hankkeen hyväksyttävät kustannukset ja avustuksen enimmäismäärät määräytyvät RPA:n 53 artiklan mukaisesti. Tukiohjelmaa koskeva perustelumuiotio sisältää viittaukset sovellettaviin EU:n valtiontukisääntöihin sekä osan keskeisistä RPA:n yleisistä ehdoista, kuten kiellon myöntää tukea vaikeuksissa oleville yrityksille.

¹ Komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01), kohta 35

² Komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01), kohta 197

2. Yritystukineuvottelukunnan lausunto

Yritystukineuvottelukunta puoltaa ennakkoarvioinnissa esitettyä ja toteaa, että valtakunnallisten ja kansainvälisten taide- ja kulttuurifestivaalien toimintaan myönnettävä tuki täyttää EU:n lainsäädännön mukaiset valtiontuen edellytykset.

Valtiontukea koskevana menettelytapana kyseessä olevan tukiohjelman tapauksessa voidaan soveltaa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 53 artiklaa silloin, kun kyseessä on kyseisen artiklan soveltamisalaan kuuluva kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen myönnettävä tuki. Yritystukineuvottelukunta toteaa, että ryhmäpoikkeusasetuksen soveltaminen edellyttää, että myönnettävä tuki täyttää asetuksen I ja II luvun yleiset edellytykset sekä 53 artiklan mukaiset erityiset edellytykset.

Tukiohjelman on tarkoitus olla voimassa toistaiseksi. Yritystukineuvottelukunta kiinnittää huomiota siihen, että tukiohjelmaan sovellettavat nykyiset EU:n valtiontukisäännöt ovat voimassa 31.12.2023 saakka ja että tarvittaessa tukiohjelman kansallista oikeusperustaa tulee muuttaa valtiontukisääntöjen muutosten edellyttämällä tavalla.

Esittelijä: erityisasiantuntija Elisa Fagerström

LIITTEET

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 30.11.2020 liitteineen